

VK

5.7.2013

Ympäristöministeriö

Kirjaamo.Ym@ymparisto.fi

PL 35

00012 VALTIONEUVOSTO

Rakentamisen materiaalitehokkuuden toimenpideohjelmaa valmistelewan työryhmän loppuraportti, luonnos 28.6.2013

Muoviteollisuus ry on Suomessa muovisia tuotteita valmistavien yritysten järjestö. Merkittävä osa jäsenistöstämme valmistaa rakentamiseen liittyviä tuotteita. Näiden tuotteiden materiaalitehokkuus ja koko resurssitehokkuuden kehittäminen ovat jäsenistöllemme keskeisen tärkeitä asioita.

Monet muoviset rakennustuotteet ovat paljolti petrokemian ja klooria/alkalikemia-teollisuuden materiaalitehokkuuden vaatimusten myötä jalostuneita sivuvirtoja, joilla on tuotteina ilmiömäinen resurssitehokkuus etenkin asennuksen ja käytön yhteydessä. Teollinen symbioosi on jo isossa kokonaisuudessa olemassa!

Muoviteollisuus ry:n kiittää tilaisuudesta esittää lausuntonsa *Rakentamisen materiaalitehokkuuden edistämishjelman* loppuraportista.

Lausuntonamme esitämme seuraavaa:

Riskinä perusteellinen kunnostuksen siirto ja/tai säästö väärässä asiassa

Muoviteollisuus katsoo, että Ramate -työryhmän tulee vastuullisesti varoittaa rakennussektoria ja suurempaakin yleisöä siitä, ettei esimerkiksi jätteen (materiaalitehokkuuden) välttämisen varjolla tehdä suoranaisia rakennusvirheitä, kuten jätetä vanhoja huonoja asennuksia purkamatta, käytetä epäasianmukaisia menetelmiä tai rakentamisen laatua entisestään heikentäviä tuotteita. Esimerkkeinä meillä on jo mm. vuotavien vesilinjojen paikkaaminen epoksilakalla sisältä päin perusteellisen linjasaneerauksen sijaan.

Työryhmä on ilmeisesti itse rajannut tässä materiaalitehokkuuden erittäin kapeasti. Käytännössä tarkastellaan yksinomaan jätteen syntymistä ja hyödyntämistä rakentamisen eri vaiheissa. Nykykäsityksen mukaan tämä on aivan liian suppea katsanto tärkeälle asialle "materiaalitehokkuus". Riskinä on osaoptimointi, jossa jokin erittäin merkittävä tehokkuus- tai muu tekijä jää huomiotta.

Euroopassa ainakin rakentamisen tai muun keskeisen toiminnan materiaalitehokkuus (engl. material efficiency) ymmärretään yleensä tarvittun tuotteen tai suoritteen elinkaaren aikaisen materiaalipanostusten määrää. Mitä vähemmän materiaalipanoksia tarvitaan, sen materiaalitehokkaampaa toiminta on. Jätteet ja niiden materiaaliarvo jossain muussa prosessissa on tietysti osatekijä kokonaisuudessa.

Tehokkuuden myötä rakentamisessa saa aikaan enemmän suoritetta vähemmällä materiaalikäytöllä ja materiaaleja jää enemmän säästöön tai tuleville sukupolville. Siitä kiteytettyä on materiaalitehokkuudessa kysymys.

Rakentamisen todelliset kohtalon kysymykset vuoteen 2020

Tätä kirjoitettaessa rakennusala ponnistelee muutaman erittäin suuren asian parissa. Työryhmän olisi hyvä ollut tarkastella materiaalitehokkuusvaatimusta niitä vasten.

Ensinnäkin juuri nyt pinnalla on CE -merkintävaatimus. Voiko julkinen hankkija tai muu vastuullinen rakennuttaja hyväksyä uudis- tai saneerauskohteeseen vanhan tuotteen ilman CE -merkkiä, mikäli uuteen tuotteeseen sellainen edellytetään? Miten kierrätysmateriaalin käyttö onnistuu, jos harmonisoitu tuotedirektiivi ei sellaista tunnista?

Rakentamisen volyymin vähenemä ja taloudellisen pohjan mureneminen ovat tulevaisuutta: Rakennustuotteita valmistavien yritysten mukaan rakentamisen markkinat ovat supistuneet ilmeisen pysyvästi Suomessa 30 % huippuvuosista. Yleinen kilpailu on erittäin kovaa ja vain taloudellisuus ratkaisee lopulta selviytymisen tai jonkun asian toteutumisen. Lisäävätkö työryhmän esitykset rakentamisen kustannuksia, liikennöintiä työmaalla (kulkuluvat, veronumerot). Mitä esim. luvun 4.2 Kiinteistöpidon ja korjaamisen materiaalitehokkuus yleviltä kalskahtavat "esikuvaroolit" tai "monikanavainen informaatio-ohjaus" käytännössä merkitsisivät julkisen hankkijan taloudelle? Kuinka paljon olemme yhteiskuntana valmiita mak samaan siitä?

Kehitys ja tarve?

Lukiessa raporttiluonnosta aistii rakennustoimialan hyvin paikallista, jopa paikallaan pysyvää tarkastelukulmaa. Ikään kuin: "Nämä rakennukset tänne nyt on pääosin kotimaisista tarpeista rakennettu ja samanlaisia tänne aina tullaan tekemään. Jätteet pitää vaatimusten mukaan hyödyntää." Tilanne ei kuitenkaan ole yhtenäismarkkinoilla ja muuttuvassa maailmassa noin liikkumaton.

Teknisissä tuotteissa, pakkaamisessa melkein kaikissa tuotteissa ja palveluissa maailma on vahvassa liikkeessä ja kansainvälistyy. Rakentamisen tuotteet ja käytänteet tulevat myös varmuudella muuttumaan. Jopa rakentamisen tarpeet ovat megatrendien riepotelta vana. Avainkysymys on silloin, miten se vaikuttaa materiaalien valintoihin ja mitä tehokkuuksia tai asioita painotetaan.

Vanhan tuotteen/materiaalin käyttö

Perinteisistä materiaaleista ei aina saa aikaan tulevaisuuden materiaalitehokkaita to teutuksia. Tuotteiden ja materiaalien valmistuspaikat muuttuvat. Ihmisten elintason nousu länsimaissa vaikuttaa pysähtyvän, mutta liikkumisen ja muuttamisen tarve lisääntyvät.

Raportti panee paljon painoa sille, että korjauksen ja purkutoiminnan materiaaleja, jopa tuotteita pitää voida tulevaisuudessa käyttää uudestaan, kunnostaa ja myydä taas eteenpäin. Muoviteollisuus tunnistaa tässä visiossa melkoista haastetta ja riskinarvioinnin tarvetta. Vanhat tuotteet eivät useinkaan, edes kunnostettuina tai kierrätettynä vastaa uudistuneita vaatimuksia. Muovien osalta esim. ennen sallittiin lisä-, täyte- ja apuaineita, joita uusiin tuotteisiin ei sallita. Vanhoissa tuotteissa vääjäämättä myös ominaisuudet ajan myötä heikkenevät, lähes poikkeuksetta

Mielestämme edes materiaalitehokkuuden nimissä ei saa tinkiä ihmisten terveydestä ja turvallisuudesta.

Käsityksemme mukaan kierrätysmateriaalin poissulkevien tuotevaatimusten muutos tulee tapahtua Euroopan tasolla (CEN, komissio, ECHA, EFSA jne.), missä on kysymys useiden vuosien muutoksesta, mikä tuskin voisi olla valmis vielä 2020. Deregulaatio olisi nopeampi keino, mutta sellaiseen tuskin on poliittista rohkeutta ja se voisi pirstoa toisaalta myös yhteinäismarkkinat, jos sitten sallitaan jonkun vaatia ihan poikkeavia kansallisia rakennusvaatimuksia esim. paikallisen materiaalitehokkuuden nimissä.

Lajittelun ja kierrätyksen teknologian, käytettyjen rakennusosien ja rakennusjätteen sähköisen kaupan ja alan liiketoiminnan edistäminen tasapuoliseksi

Kysymys on tässäkin laajempi, koko yritystoiminnan edistämisestä ja tasapuolisesta kohtelusta Suomessa. On kysymys asenteista ja ihan yrittäjän arjen asioista rakennussektorilla.

Ottamalla yksi tällainen yrittämisen alue erityiskohteluun ei luoda kestävä yrittäjyyttä vaan helposti saadaan sarja projekteja. Sähköistä kauppaa vanhoilla rakennustarvikkeilla käydään jo erittäin laajasti ja on käyty viimeiset 20 vuotta. Osa siitä on ikävä kyllä liiketoiminnan harmaalla alueella, mutta pääosa ihan rehellisiä kaupallisia menestyjiä ja myös kilpailun hävinneitä yrityksiä.

Kunnostuspalvelujen ja materiaalitehokkuuden konsultoinnin/suunnittelun rohkaiseminen voisi olla astetta vähemmän kilpailua vääristävä toimenpide. Sen voisi vaikka ottaa kotitalousvähennyksen perustelukohdaksi.

Edellä mainitun lisäksi pidämme erittäin huonona vaihtoehtona sitä, jos kansallisen materiaalitehokkuuden nimissä ehdotetut toimenpiteet entisestään laimentavat intoa aloittaa mittavia rakennus- tai saneerausprojekteja Suomessa. Rakentamisen elvyttäminen on nyt todella kriittistä maassamme.

Kunnioitavasti

MUOVITEOLLISUUS RY

Vesa Kärhä
toimitusjohtaja
www.plastics.fi